Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät, annettu 22 päivänä toukokuuta 2008, luovuuden ja innovoinnin edistämisestä koulutuksen avulla

(2008/C 141/10)

NEUVOSTO JA NEUVOSTOSSA KOKOONTUNEET JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN EDUSTAJAT, jotka

PALAUTTAVAT MIELEEN tämän aiheen poliittisen taustan, joka esitetään näiden päätelmien liitteessä, sekä ottavat huomioon *innovoinnin ja luovuuden edistämisestä — koulujen vastaus tulevaisuuden yhteiskuntien haasteisiin* — Brdossa, Sloveniassa 9. ja 10. huhtikuuta 2008 pidetyn konferenssin,

PANEVAT MERKILLE SEURAAVAA:

1. Vaikka jäsenvaltiot vastaavat täysin koulutusjärjestelmiensä organisoinnista ja sisällöstä, luovuuden ja innovoinnin edistäminen on ala, jolla kansallisen ja alueellisen tason laatua ja tehokkuutta voitaisiin parantaa Euroopan tasolla tehtävällä yhteistyöllä.

2. Koulutuksen laatua, saatavuutta ja avoimuutta maailmaan koskevien yhteisten eurooppalaisten tavoitteiden saavuttamista on tuettu pyrkimällä tehokkuuteen ja tasapuolisuuteen nykyisen Koulutus 2010 -toimintaohjelman puitteissa. Koska luovuudella ja innovointikyvyllä on keskeinen merkitys Euroopan taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa kehityksessä, näitä tekijöitä on painotettava koulutusalalla tulevaisuudessa tehtävässä eurooppalaisessa yhteistyössä.

3. Kaikilla koulutustasoilla voidaan edistää luovuutta ja innovointia elinikäistä oppimista silmällä pitäen: varhaisimmilla koulutustasoilla keskitytään motivointiin, oppimistaitoihin ja muihin avaintaitoihin ja myöhemmillä tasoilla erityistaitoihin sekä uusien tietojen ja ajatusten luomiseen, kehittämiseen ja soveltamiseen.

KATSOVAT SEURAAVAA:

1. Luovuus on innovoinnin tärkein edellytys, ja innovointi puolestaan on tunnustetusti tärkein kasvua ja vaurautta edistävä tekijä, jolla on keskeinen merkitys myös sosiaalialalla toteutettavien parannusten sekä maailmanlaajuisten haasteiden, kuten ilmastonmuutoksen, terveydenhuollon ja kestävän kehityksen haasteista selviytymisen kannalta.

2. Lisää kansallisen tason toimia ja EU-tason yhteistyötä tarvitaan kunnianhimoisemman muutoksen aikaansaamiseksi, jos koulujen halutaan valmistavan oppilaitaan asianmukaisesti nopeasti muuttuvan maailman mukanaan tuomiin haasteisiin ja ongelmiin.

3. Koulutusjärjestelmien oleellisina tehtävinä on varmistaa avaintaitojen hankinta ja luoda vankkaan taitojen hallintaan perustuva osaamiskolmio, mutta niillä voi olla keskeinen merkitys myös luovuuden ja innovointikyvyn — tulevaisuuden taloudellisen kilpailukyvyn ja ihmisten hyvinvoinnin sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden avaintekijöiden — kehittämisessä.

4. Koulun tasolta alkaen koulutusjärjestelmiin on sisällytettävä erityistietojen ja -taitojen kehittämisen lisäksi myös yleisten luovuuteen, kuten uteliaisuuteen, intuitioon, kriittisyyteen, rinnakkaisajatteluun, ongelmanratkaisuun, kokeiluun, riskinottoon ja kykyyn oppia virheistä, mielikuvituksen ja hypoteettisen päättelyn käyttöön sekä yrittäjyyteen liittyvien taitojen kehittäminen,

5. Vuonna 2006 annetussa EU:n suosituksessa määritellyt kahdeksan avaintaitoa [1] ovat erityisen tärkeitä luovuuden ja innovointikyvyn kannalta. Erityisesti tarvitaan taitoja ja valmiuksia, joiden avulla ihmiset pystyvät hyödyntämään muutokset tilaisuuksina, vastaanottamaan jatkuvasti uusia ajatuksia sekä kunnioittamaan ja arvostamaan muiden arvoja.

6. Koska tiedetään, että monimuotoisuus ja monikulttuuriset ympäristöt voivat antaa virikkeitä luovuudelle, eurooppalaisten yhteiskuntien lisääntyvä monikulttuurisuus voidaan muuttaa suvaitsevaisuuteen ja keskinäiseen ymmärtämiseen pyrkivillä osallistavilla koulutuspolitiikoilla luovuutta, innovointia ja kasvua tuottavaksi voimavaraksi.

7. Koulujen osallistuminen uusiin ja erilaisiin, erityisesti paikallisyhteisön verkostoihin voi auttaa niitä saavuttamaan koulutustavoitteensa ja edistää osaltaan luovuutta ja innovointia. Seuraavilla koulujen, työelämän ja yleensä kansalaisyhteiskunnan välisillä kumppanuuksilla on keskeinen merkitys pyrittäessä ennakoimaan ammatti- ja yhteiskuntaelämän muuttuvia tarpeita ja sopeutumaan niihin: harjoittelujaksot, yhteiset hankkeet, vertaisoppiminen ja koulujärjestelmän ulkopuolisten kouluttajien käyttö voivat tuoda opettajien ja oppilaiden tietoon uusia ajatuksia.

8. Opettajien keskeisenä tehtävänä on vaalia ja tukea jokaisen lapsen luovia kykyjä, mihin he voivat antaa esimerkkiä toteuttamalla luovasti omaa opetustehtäväänsä.

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus 2006/962/EY, annettu 18. joulukuuta 2006, elinikäisen oppimisen avaintaidoista (EUVL L 394, 30.12.2006, s. 10).

Henkilökohtaisemmat, oppijakeskeiset opetusmenetelmät, joita mukautetaan vastaamaan eri oppilaiden ja myös erityislahjakkaiden oppilaiden tarpeita ja kykyjä, olisivat tässä yhteydessä erityisesti luovuutta edistäviä, ja niillä voitaisiin lisätä käytännönläheisesti tai taiteellisesti suuntautuneiden oppilaiden motivaatiota ja luottamusta, vaikka niihin tarvitaan enemmän voimavaroja ja sisäisiä järjestelyjä.

9. Opettajankoulutuslaitokset ovat myös avaintekijöitä, sillä niissä annetaan opettajille muutoksen edellyttämät tiedot ja taidot, joilla edistetään esimerkiksi oppijakeskeisiä opetusmenetelmiä, yhteistyöhön perustuvia työmenetelmiä ja uudenaikaisten, erityisesti tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävien oppivälineiden käyttöä. Luovien kykyjen ja asenteiden edistäminen kouluissa tarvitsee tuekseen myös luovuudelle avointa organisaatiokulttuuria, innovoinnille yleisesti suotuisaa ympäristöä sekä sitoutunutta ja tulevaisuuteen suuntautuvaa johtajuutta kaikilla tasoilla.

10. Koska oppimista tapahtuu enenevässä määrin työpaikalla, epävirallisissa yhteyksissä ja vapaa-aikana — usein uusien tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntävien oppivälineiden ja -menetelmien avulla — luovien ja innovatiivisten taitojen kehittäminen on tärkeää kaikkien elinikäisen oppimisen näkökohtien osalta.

11. Menetelmiä, joilla kartoitetaan, määritellään, mitataan ja tallennetaan laaja-alaisilla taidoilla kuten luovuudella ja innovointikyvyllä saatuja oppimistuloksia, on tutkittava enemmän, mitä on tuettava jakamalla tietoja. Koulutusalan poliittisilla päättäjille on esitettävä enemmän tosiasioita, joiden pohjalta he voivat edistää luovuuden ja innovointikyvyn sisällyttämistä elinikäiseen oppimiseen, ja on selvitettävä, miten EU voisi tukea tätä prosessia.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA:

1. Pohtimaan, miten voitaisiin lisätä tietojen ja taitojen sekä luovuuden välistä synergiaa ja miten luovuutta ja innovointikykyä voitaisiin parhaiten edistää, seurata ja arvioida kaikilla koulutustasoilla.

2. Rohkaisemaan opettajia kehittämään ammatillista rooliaan oppimisen helpottajina ja luovuuden edistäjinä ja auttamaan opettajankoulutuslaitoksia vastaamaan opettajan ammatin uusiin vaatimuksiin esimerkiksi edistämällä yhteistyöhön perustuvia oppijakeskeisiä opetusmenetelmiä, innovatiivisia oppimisympäristöjä ja avoimen opiskelun voimavarojen käyttöä.

3. Edistämään oppimiskulttuuria kehittämällä laajempia oppimisyhteisöjä, helpottamalla ja tukemalla verkostoja ja kumppanuuksia — joihin myös kansalaisyhteiskunta ja muut sidosryhmät osallistuvat — koulutusalan ja siihen liittyvien alojen, kuten kulttuurialan, ja työelämän välillä.

KEHOTTAVAT JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA:

1. Harkitsemaan, että luovuuden ja innovointikyvyn edistäminen sisällytetään Euroopan nykyisen ja tulevan koulutusalan yhteistyön tavoitteisiin edistämään ja tukemaan elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuonna 2006 annetun suosituksen täytäntöönpanoa; tutkimaan asianmukaisia ja tehokkaita Euroopan tason keinoja, kuten vertaisoppimista, näiden tavoitteiden saavuttamiseksi kaikilla koulutustasoilla elinikäistä oppimista silmällä pitäen.

2. Edistämään kulttuurituotantoa sekä kulttuurien välistä vuoropuhelua ja yhteistyöstä paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla luovuutta ja innovointia edistävien ympäristöjen kehittämiseksi.

3. Luomaan synergiaa luovuuden ja innovoinnin edistämiseksi tekemällä asianomaisten kansainvälisten järjestöjen, erityisesti Euroopan neuvoston ja OECD:n kanssa aktiivista yhteistyötä, jossa käsitellään esimerkiksi kulttuurienvälisyyskoulutusta, demokratiaa, suvaitsevaisuutta ja ihmisoikeuksia. (Olisi varmistettava, että kaikilla jäsenvaltioilla on oikeus osallistua tällaiseen toimintaan).

4. Edistämään ja tukemaan tosiasioihin perustuvan koulutuspolitiikan hyvien käytäntöjen kehittämistä, vaihtoa ja levittämistä luovien ja innovatiivisten taitojen edistämiseksi Euroopassa.

5. Hyödyntämään asianmukaisesti EU:n ohjelmia ja välineitä luovuuden ja innovointikyvyn edistämisessä kaikissa elinikäisen oppimisen vaiheissa varsinaisen koulutuksen lisäksi.

PYYTÄVÄT KOMISSIOTA:

1. Tukemaan asiaa koskevaa tutkimusta sekä analysoimaan ja vaihtamaan tietoja luovien ja innovatiivisten taitojen edistämisestä koulutuksen avulla EU:n tasolla ja jäsenvaltioiden kesken yhteistyössä eurooppalaisten ja kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa.

2. Jatkamaan pyrkimyksiään lisätä tietoisuutta asioista, jotka liittyvät luovuuden ja innovointikykyjen kehittämiseen koulutuksen avulla osana EU:n laaja-alaista innovointipolitiikkaa, kun se laatii uusia strategisia puitteita Euroopan koulutusalan yhteistyölle vuoden 2010 jälkeen.

LIITE

POLIITTINEN TAUSTA

1. Koulutusneuvoston selvitys kevään 2001 Eurooppa-neuvostolle ([1]) ja sen jälkeen hyväksytty yksityiskohtainen työohjelma ([2]), jossa esitettiin joukko Euroopan koulutusjärjestelmien konkreettisia tulevaisuuden tavoitteita, mm. *taitojen kehittäminen tietoyhteiskuntaa varten, oppimisen kiinnostavuuden lisääminen* ja *yhteyksien vahvistaminen työelämään ja tutkimukseen sekä yhteiskuntaan yleensä.*

2. Kevään 2006 Eurooppa-neuvoston päätelmät ([3]), joissa painotettiin, että koulutusjärjestelmien uudistuksia on vauhditettava, jotta niiden korkea laatu, tehokkuus ja tasa-arvo voidaan taata, ja todettiin, että huippuosaamisen ja innovoinnin tavoittelu on ratkaisevaa kaikilla koulutustasoilla.

3. Neuvoston marraskuussa 2006 antamat päätelmät tehokkuudesta ja tasapuolisuudesta koulutuksessa ([4]), joiden mukaan oppilaitosten olisi keskityttävä laajempaan oppimisympäristöön tehokkuuden, tasapuolisuuden ja yleisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

4. Euroopan parlamentin ja neuvoston joulukuussa 2006 antama suositus elinikäisen oppimisen avaintaidoista ([5]), jonka mukaan kriittinen ajattelu, luovuus, aloitteellisuus, ongelmanratkaisu, riskinarviointi, päätöksenteko ja tunteiden rakentava hallinta ovat tärkeitä kaikissa kahdeksassa avaintaidossa.

5. Neuvoston joulukuussa 2006 antamat päätelmät EU:n strategisista painopisteistä innovaatiotoiminnalle ([6]), joissa koulutus asetettiin innovoinnin edellytykseksi, joissa todettiin, että koulutuksella on tuettava lahjakkuutta ja luovuutta jo varhaisessa vaiheessa, ja jotka annettiin vastaukseksi neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle 13. syyskuuta 2006 osoitettuun komission tiedonantoon — *Tietämyksestä käytännön toimiin: laajapohjainen innovaatiostrategia EU:lle* ([7]).

6. Komission toukokuussa 2007 antama *"Tiedonanto kulttuuria kansainvälistyvässä maailmassa koskevasta Euroopan toimintasuunnitelmasta"* ([8]), jossa todetaan, että kulttuurin asemaa luovuuden ja innovoinnin tukemisessa ja vaalimisessa on tutkittava ja edistettävä, ja pidettiin luovuutta innovoinnin kulmakivenä.

7. Neuvoston toukokuussa 2007 antamat päätelmät Lissabonissa asetettujen koulutusalan tavoitteiden edistymisen seurantaan tarkoitettujen indikaattoreiden ja viitearvojen yhdenmukaisesta luettelosta ([9]), joissa todettiin, että indikaattoreiden ja viitearvojen yhdenmukaisen luettelon määrittäminen on jatkuva, kuulemiseen perustuva prosessi.

8. Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien marraskuussa 2007 antamat päätelmät opettajankoulutuksen laadun parantamisesta ([10]), joissa päätettiin edistää sellaisten pätevyyksien hankkimista, joiden avulla opettajat pystyvät kehittämään uutta tietämystä ja olemaan innovoivia omaksumalla pohtivan työotteen ja osallistumalla koulutusta koskevaan tutkimukseen.

9. Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskeva neuvoston ja komission yhteinen raportti vuonna 2008 — *"Tietoa, luovuutta ja innovointia elinikäisen oppimisen ansiosta"* ([11]), jonka mukaan tutkimus- ja innovaatiotoiminta edellyttävät väestöltä laajaa osaamispohjaa ja että huippuosaamista sekä keskeisiä avaintaitoja on kehitettävä kaikissa koulutusjärjestelmissä kaikilla tasoilla.

10. Koulutusneuvoston koulutus- ja nuorisoalan keskeiset viestit kevään 2008 Eurooppa-neuvostolle ([12]), joissa todettiin, että koulutuksen on annettava väestölle laaja tieto- ja taitopohja ja kehitettävä oppijoiden luovuutta ja innovointikykyä ja että tätä varten olisi kehitettävä opetussuunnitelmia kaikilla tasoilla, jotta oppijoiden luovuutta ja innovatiivisuutta voitaisiin lisätä.

([1]) Neuvoston (koulutus) selvitys Eurooppa-neuvostolle *koulutusjärjestelmien konkreettisista tulevaisuuden tavoitteista* (asiak. 5980/01).
([2]) *Euroopan koulutusjärjestelmien tavoitteiden yksityiskohtainen seurantaohjelma*, josta käytetään yleisesti nimitystä Koulutus 2010 -työohjelma (EYVL C 142, 14.6.2002, s. 1).
([3]) Puheenjohtajan päätelmät, Eurooppa-neuvosto, Bryssel 23. ja 24. maaliskuuta 2006 (asiak. 7775/06).
([4]) Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät, annettu 14. marraskuuta 2006, tehokkuudesta ja tasapuolisuudesta koulutuksessa (EUVL C 298, 8.12.2006, s. 3).
([5]) Suositus 2006/962/EY.
([6]) Neuvoston 4. joulukuuta 2006 antamat päätelmät laajapohjaisesta innovaatiostrategiasta: EU:n strategiset painopisteet innovaatiotoiminnalle (asiak. 16253/06).
([7]) Asiak. 12940/06.
([8]) Komission 10. toukokuuta 2007 antama tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle — *Tiedonanto kulttuuria kansainvälistyvässä maailmassa koskevasta Euroopan toimintasuunnitelmasta* (KOM(2007) 242 lopullinen).
([9]) Neuvoston päätelmät, annettu 24. toukokuuta 2007, Lissabonissa asetettujen koulutusalan tavoitteiden edistymisen seurantaan tarkoitettujen indikaattoreiden ja viitearvojen yhdenmukaisesta luettelosta (EUVL C 311, 21.12.2007, s. 13).
([10]) Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätelmät, annettu 15. marraskuuta 2007, opettajankoulutuksen laadun parantamisesta (EUVL C 300, 12.12.2007, s. 6).
([11]) *"Tietoa, luovuutta ja innovointia elinikäisen oppimisen ansiosta"* — Luonnos Koulutus 2010 -työohjelman täytäntöönpanon edistymistä koskevaksi neuvoston ja komission yhteiseksi raportiksi vuonna 2008 (asiak. 5723/08).
([12]) Koulutusneuvoston koulutus- ja nuorisoalan keskeiset viestit kevään Eurooppa-neuvostolle (asiak. 6445/08).

11. Kevään 2008 Eurooppa-neuvoston päätelmät ([1]), joiden mukaan eurooppalaiseen kulttuuriin ja tieteelliseen huippuosaamiseen perustuvan Euroopan kansalaisten innovointi- ja luovuuspotentiaalin täysipainoinen kehittäminen on yksi tulevan kasvun avaintekijä.

12. Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi Euroopan kulttuurienvälisen vuoropuhelun teemavuodesta (2009) ([2]).

([1]) Puheenjohtajan päätelmät, Eurooppa-neuvosto, Bryssel 13. ja 14. maaliskuuta 2008 (asiak. 7652/08).
([2]) Asiak. 7755/08.